

№11(105)
лістапад 2010

БЕЛАРУСЫ Ў СВЕЦЕ

ІНФАРМАЦЫЙНЫ БЮЛЕТЭНЬ

У НУМАРЫ:

У ТАЛІНЕ БУДЗЕ БЕЛАРУСКАЯ НЯДЗЕЛЬНАЯ ШКОЛА

Атрыманы дазвол на адкрыццё беларускай нядзельнай школы ў Таліне за подпісам Міністра адукацыі Эстоніі. Пра гэта паведаміў ініцыятар стварэння школы і яе будучы выкладчык Дзмітрый Панфіленка.

Працяг на стар. 4

"СУСТРЭЧНЫ РУХ" БЕЛАРУСІХ І РУСІХ МУЗЫКАЎ

Маладзёжная музычная акцыя "Сустрэчны рух" адбылася 24 лістапада ў Яраслаўлі ў межах года культуры Беларусі ў Расіі.

Працяг на стар. 4

ЯК ЦЮМЕНСКІЯ ШКОЛЬНІКІ БЕЛАРУСЬ АДКРЫВАЛІ

У Цюмені прайшло мерапрыемства "Я, ты, ён, яна, разам – цэлая краіна", арганізаванае супрацоўнікамі аддзела беларускай культуры Палаца культуры "Будаўнік" сумесна з супрацоўнікамі абласной дзіцячай бібліятэкі.

Працяг на стар. 5

У ЛОНДАНЕ АДНАВІЛІ НАДМАГІЛЬНЫ ПОМНІК ЛЯВОНУ РЫДЛЕЎСКАМУ

Адкрыццё адноўленага помніка адбылося 27 лістапада на могілках Гэмпстэд у Лондане.

Працяг на стар. 7

Павел Латушка паабяцаў, што падтрымка беларусаў замежжа будзе ўзмацняцца

Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" адзначыла 20-гадовы юбілей у Рэспубліканскім цэнтры нацыянальных культур. На святочную вечарыну 26 лістапада сабраліся сябры Згуртавання, пісьменнікі, грамадскія дзеячы Беларусі, прадстаўнікі амбасадаў і міністэрстваў, беларусы з Украіны, Польшчы, Расіі, Эстоніі, Літвы.

Распачала імпрэзу кіраўнік Згуртавання "Бацькаўшчына" Алена Макоўская. У сваёй прамове яна адзначыла асноўныя дасягненні "Бацькаўшчыны" і выказала падзяку тым, хто ў розныя гады стаяў на чале Згуртавання – Васілю Быкаву, першаму прэзідэнту "Бацькаўшчыны", Радзіму Гарэцкаму, Анатолю Грыцкевічу, Аляксею Марачкіну,

Яўгену Лецку, Ганне Сурмач, Валерыю Герасімаву, Барысу Стуку, а таксама ўсім, хто на працягу 20-ці год падтрымліваў Згуртаванне, хто працуе на яго карысць зараз. Асобную падзяку спя Алена выказала старшыні Рады "Бацькаўшчыны", свайму сябру і паплечніку Ніне Шыдлоўскай, без рухлівай працы і падтрымкі якой сёння проста немагчыма ўявіць сабе "Бацькаўшчыну". Таксама Алена Макоўская выказала падзяку Міністэрству культуры Беларусі і асабіста міністру Паўлу Латушку за дапамогу з памяшканнем для правядзення вечарыны. Павел Латушка і ўзняўся на сцэну следам за Аленай Макоўскай. Міністр высока ацаніў дзейнасць Згуртавання, адзначыўшы, што фактычна "Бацькаўшчына" пра-

цягвае справу Караткевіча – вучыць беларусаў шанаваць сваю зямлю і мову.

"Гэта свята ваша, але гэта і наша свята, бо нельга дзяліць беларусаў у Беларусі і ў замежжы, – адзначыў Павел Латушка. – Пад адным і тым жа небам мы нарадзіліся, па адной і той жа зямлі хадзілі, мы гаворым на адной мове, можа, гэта не заўжды беларуская мова, але мы разумеем адзін аднаго. Нас сапраўды аб'ядноўвае Бацькаўшчына".

Падчас выступлення Павел Латушка паабяцаў, што ў далейшым падтрымка беларусаў замежжа будзе ўзмацняцца. Ён адзначыў, што ў наступным годзе будзе прынятая праграма "Беларусы ў свеце", плануецца правядзенне фестывалю беларусаў замежжа, будзе

заснаваны Інстытут культуры Беларусі, у структуры якога прадугледжана стварэнне аддзела па пытаннях беларусаў замежжа. Таксама міністр выказаў спадзяванне, што ў найбліжэйшым часе будзе прыняты Закон аб беларусах замежжа.

Павел Латушка перадаў у падарунак "Бацькаўшчыне" перавыданне "Дзікага палявання караля Стаха" Уладзіміра Караткевіча на чатырох мовах і дыск з дакументальным фільмам "Свет Караткевіча".

Вечарыну працягнуў прэзідэнт Згуртавання "Бацькаўшчына" ў 1993–2001 гг., акадэмік Радзім Гарэцкі. Ён выказаў занепакоенасць станам беларускай мовы ў Беларусі, нагадаўшы, што за 10 гадоў колькасць людзей, якія карыстаюцца штодзённа беларускай мовай, зменшылася з 37 да 23%. Ідзе перадвыбарчы перыяд, і цяпер трэба асабліва ўзмоцнена працаваць, ад гэтага залежыць, ці будзе Беларусь беларускай, адзначыў Радзім Гарэцкі. "Нам патрэбны беларускамоўны прэзідэнт, беларускамоўны ўрад, беларускамоўны парламент", – заявіў Радзім Гарэцкі.

Тэму беларускай мовы працягнуў і Генадзь Бураўкін, назваўшы мову "адзіным паролем", які нас аб'ядноўвае, дзе б мы ні былі. Да гэтай тэмы звярталіся і Алес Трусаў, нязменны старшыня Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны, і Яўген Вапа, галоўны рэдактар "Радзё Рацыя" і тыднёвіка беларусаў Польшчы "Ніва", старшыня Беларускага саюзу ў Польшчы. Ён сказаў, што чакае, калі ў суседняй з Беласточчынай Гародні з'явіцца хоць адзін беларускі клас, хоць адна беларуская школа.

Старшыня Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі "Беларусы Расіі" Валеры Казакоў сказаў, што часта ў Расіі сутыкаецца з пытаннем, навошта яму беларуская мова. На гэта ён адказвае: "Мова мне павінна грэць душу. Калі я прыйду да Бога, каб я мог сказаць,

хто я, адкуль я прыйшоў". Валеры Казакоў уручыў кіраўніцтву "Бацькаўшчыны" ганаровую грамаду ад ФНКА "Беларусы Расіі" ў знак таго, што "мы разам робім адну беларускую справу" і падарыў копію партрэта Сцяпана Батуры, якая захоўвалася ў Калужскім музеі ў Расіі. Валеры Казакоў паведаміў, што там захоўваецца каля 60 вывезеных з Беларусі карцін, і ФНКА "Беларусы Расіі" будзе весці працу па іх вяртанні на Бацькаўшчыну.

Дырэктар Віленскага Цэнтра беларускай мовы, літаратуры і этнакультуры Лілія Плыгаўка адзначыла, што падчас усіх з'ездаў, арганізаваных "Бацькаўшчынай", пануе атмасфера еднасці, як быццам людзі толькі учора развіталіся і сёння зноў сустрэліся. "На сённяшняй вечарыне таксама гэтае пачуццё ёсць, і значыць, нашая праца правільная", – сказала Лілія Плыгаўка.

Віншаванне ад Беларуска-эстонскага згуртавання зачытала Зінаіда Клыга. Яна адзначыла, што за 20 гадоў "Бацькаўшчына" з'ела шмат солі. Каб было з чаго яе запіваць, спія Зінаіда перадала ў падарунак кубак з выявай эстонскага трыкалора. Напрыканцы Зінаіда Клыга заспявала надзвычай прыгожую і кранальную песню пра Еўфрасінню Полацкую, напісаную на словы беларускага паэта з Латвіі Станіслава Валодзькі.

Літаратуразнаўца Лідзія Савік распавяла пра першыя гады дзейнасці "Бацькаўшчыны", пра тое, як збіраліся кантакты, згадала беларускіх пісьменнікаў замежжа і выказала падзяку сучаснаму кіраўніцтву "Бацькаўшчыны": "Вялікіх

вам поспехаў і вялікі дзякуй, дарагія дзяўчаты!”. У агуле вечар быў багаты на падзякі. Яны гучалі амаль ад кожнага з выступоўцаў.

Таксама ў гэты вечар са сцэны павіншавалі “Бацькаўшчыну” старшыня Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры Антон Астаповіч; намеснік старшыні Саюза беларускіх пісьмнікаў, рэдактар часопіса “Дзяяслоў” Барыс

Пятровіч.

Івонка Сурвілла даслала для вечарыны аўдыёзварот, Старшыня Таварыства беларускай культуры ў Літве Хведар Нюнька перадаў відэавіншаванне.

Вядучыя імпрэзы – Ляанід Дранько-Майсюк і Марына Яўсейчык – зачыталі віншаванні ад Ганны Сурмач (ЗША), Валерыя Барташа, Іны Снарскай (Украіна), Міхаіла Буланова (Казахстан), Людмілы

Урванцавай (Расія), Вячкі Целеша (Латвія). Гэта толькі невялікая частка віншаванняў, што прыйшлі на адрас “Бацькаўшчыны”, зачытаць іх усе падчас вечарыны проста не было магчымасці.

Стваралі святочны настрой ды віншавалі “Бацькаўшчыну” і музыкі: гурт “Стары Ольса”, Алесь Камоцкі, Зміцер Сідаровіч з юнымі артыстамі Тамашом і Адасем, цымбалістка Зінаіда

Савяцьева, Лявон Вольскі ды музыкі з “Крамбамбулі”, гурт “Унія”.

Пасля імпрэзы падчас нефармальнай часткі адбылася гутарка з гасцямі імпрэзы, Ніна Шыдлоўская і Алена Макоўская абмяркоўвалі з прадстаўнікамі беларускіх суполак планы на далейшую супрацу.

Інфармацыйны цэнтр МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”
Фота Андрэя Краснова

НІНА ШЫДЛОЎСКАЯ: “ВАЖНА ВЫКАРЫСТОЎАЦЬ БЕЛАРУСКУЮ КУЛЬТУРУ ЯК СРОДАК ЯДНАННЯ ЖЫХАРОЎ БЕЛАРУСІ НА ПАЗІТЫВЕ”

Першы міжнародны форум “Імідж Рэспублікі Беларусь: пазіцыянаванне і прасоўванне гарадоў і рэгіёнаў” адбыўся 25 лістапада ў Мінску. Падчас форума абмяркоўваліся пытанні, звязаныя з міжнародным досведам у сферы маркетынгу тэрыторый, з пазіцыянаваннем і стратэгіяй развіцця беларускіх гарадоў і рэгіёнаў, а таксама інструменты прасоўвання (PR-тэхналогіі, брэндывг, падзейны маркетынг).

У форуме бралі ўдзел прадстаўнікі органаў улады, кіравання рэгіёнаў і гарадоў; прадпрыемствы, якія выкарыстоўваюць у сваім прасоўванні імідж краіны, спецыялісты ў галіне інвестыцый, эканомікі, культуры, спорту і турызму, лагістыкі, гандлю, сувязі; эксперты ў галіне маркетынгу, брэндывгу, рэкламы, PR з Беларусі, Расіі, Германіі.

З дакладам на форуме выступіла старшыня Рады Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” Ніна Шыдлоўская.

У сваім выступленні Ніна Шыдлоўская звярнула ўвагу на тое, што адным з найважнейшых фактараў пашырэння станоўчага іміджу краіны ёсць культура. Паводле яе словаў, важна выкарыстоўваць беларускую культуру як сродак яднання жыхароў Беларусі на пазітыве. “Для гэтага неабходна папулярызаваць беларускую культуру ўнутры краіны, дэманструючы яе

як сучасны інструмент самавызначэння”, – адзначыла Ніна Шыдлоўская.

З гэтай прычыны, на яе думку, рэклама ў Беларусі павінна быць калі не цалкам беларускамоўнай, то як мінімум беларусаарыентаванай, а пры стварэнні візуальных вобразаў, якія ўвасабляюць нашу краіну ці канкрэтную беларускую прадукцыю, неабходна звяртацца да нацыянальных сімвалаў, вобразаў, герояў.

“Тады і толькі тады як унутры краіны, так і па-за яе межамі будзе прывабляць унікальнасць нашай краіны, – адзначыла Ніна Шыдлоўская. – Калі нам не ўдасца стварыць абгрунтаваны, падмацаваны зместам станоўчы імідж Беларусі, то і на міжнародным узроўні нават самымі вялікімі нашымі грузавікамі і дасягненнямі сельскай гаспадаркі тут не дапаможаш”.

Ніна Шыдлоўская пад-

крэсліла, што працуючы над знешнім іміджам Беларусі, трэба выкарыстоўваць вялізны патэнцыял, якім валодае дзяспара ў гаспадарчаэканамічнай, культурнай, адукацыйнай сферах.

Важная ўмова для здзейнічання гэтага патэнцыялу – паслядоўная супраца дзяржаўных органаў Беларусі з суполкамі беларускай дзяспары, замацаваная адпаведнымі заканадаўчымі актамі. Па словах Ніны Шыдлоўскай, супрацу можна весці праз арганізацыю супольных публічных культурных акцый у краінах пражывання беларусаў, а таксама праз стварэнне культурных цэнтраў Беларусі за мяжой.

Аднак, як адзначыла Ніна Шыдлоўская, адначасова са стварэннем знешняга станоўчага іміджу важна вельмі грунтоўна працаваць унутры сваёй краіны і ствараць устойлівы фундамент унутры краіны.

На думку Ніны Шыдлоўскай, “імідж Беларусі ў сучасным свеце павінен грунтавацца на ідэалогіі нацыянальнага поспеху, на прадукаванні і папулярызацыі тых вобразаў, іміджаў, тых прыкладаў, якія адказваюць новаму памкненню да годнасці, да поспеху, да самапавагі, да нармальнага годнага жыцця”.

Даклад Ніны Шыдлоўскай на форуме “Імідж Рэспублікі Беларусь: пазіцыянаванне і прасоўванне гарадоў і рэгіёнаў” цалкам можна прачытаць на сайце zbsb.org.

Інфармацыйны цэнтр МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

ВЫЙШАЎ НОВЫ НУМАР “КНІГАНОШЫ”

Выйшаў з друку шосты нумар літаратурнага бюлетэня “Кніганоша”. Адкрывае нумар гутарка з паэтам Васілём Зуёнкам, у якой Васіль Васільевіч дзеліцца сваімі думкамі і эмоцыямі з нагоды выхаду зборніка ягоных твораў у серыі “Кнігазбор”, а таксама выказвае свой погляд на сучасную беларускую літаратуру і творчасць маладых аўтараў.

Таксама сярод цікавостак новага нумару – рэцэнзіі на збор выбраных твораў Віктара Вальтара і кнігу Валянціны Аксак “Ружоўніца”, рэпартаж з літаратурнага семінара “Бязмежа” на Беласточчыне.

Традыцыйна ў нумары інфармацыя пра навінкі беларускага кніжнага свету: Андрэй Лянкевіч “Паганства”, Міхась Андрасюк “Вуліца добрай надзеі”, Адам Глобус “Новае неба”, Генадзь Бураўкін “Лісты да запатрабавання”, Зміцер Сасноўскі “Гісторыя беларускай музычнай культуры ад старажытнасці да канца XVIII ст.” і інш.

Спампаваць бюлетэнь “Кніганоша” можна на сайце zbsb.org.

Інфармацыйны цэнтр МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

“СУСТРЭЧНЫ РУХ” БЕЛАРУСКІХ І РУСКІХ МУЗЫКАЎ

Выступ “AKUTE” у клубе “Melody”

Маладзёжная музычная акцыя “Сустрэчны рух” адбылася 24 лістапада ў Яраслаўлі ў межах года культуры Беларусі ў Расіі.

Яраслаўскі палац моладзі сабраў у гэты вечар як рускіх, так і беларускіх гледачоў. На акцыі “Сустрэчны рух” прысутнічалі старшыня Яраслаўскай рэгіянальнай грамадскай арганізацыі руска-беларускай дружбы “Сяброўства” Тамара Фадзеева і дырэктар Дома-музея максіма Багдановіча Наталля Прохарава. З Беларусі прыехала Тацця-

на Шэляговіч, якая ўзначальвае музей Максіма Багдановіча ў Мінску. У факанцэртнай залы была арганізавана фотавыстава “Русь і Беларусь – сустрэчны рух”.

Пасля невялікага экскурсу ў гісторыю ўзаемазвязяў Расіі і Беларусі, у часе якога былі згаданы імёны Максіма Багдановіча, Марка Шагала, Казіміра Малевіча, арганізатары саступілі месца музыкам. На сцэне ў гэты вечар творцы з Расіі і Беларусі танчылі брэйк-данс, арт-данс, чыталі рэп, выконвалі песні

на беларускай і рускай мовах.

Кульмінацыяй мерапрыемства стала выступленне сёлетняга пераможцы фестывалю “Басовішча”, беларускага гурта “AKUTE”. Стыль гурта пад агульнай характарыстыкай “індзі” самі музыкі ўдакладняюць і вызначаюць як “дыска-дэкаданс”. У лютым 2010 г. паводле Ultra Music Awards 2009 AKUTE была прысуджана прэмія “Дэбют года”. AKUTE бралі ўдзел у музычных фестывалях ва Украіне, Літве, Польшчы. На яраслаўскай сцэне музыкі выканалі 10 песень не пакінуўшы раўнадушнымі нікога.

На наступны дзень, 25 лістапада, музыкі з гурта “AKUTE” бралі ўдзел у адкрыцці выставы “Геній зямлі беларускай”, прысвечанай Максіму Багдановічу. У экспазіцыі былі прадстаўлены разнастайныя матэрыялы з фондаў Літаратурнага музея Максіма Багдановіча ў Мінску: арыгінальныя матэрыялы, у тым ліку прыжыццёвыя выданні паэта, ілюстрацыі да яго твораў, а таксама копіі рукапісаў, лістоў і фотаздымкаў паэта.

Увечары 25 лістапада жыхары Яраслаўля маглі яшчэ раз паслухаць песні “AKUTE”. Гурт выступіў у клубе “Melody”.

Візіт гурта “AKUTE” ў Яраслаўль адбыўся пры падтрымцы Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” і Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусы Расіі”.

Паводле sevkrai.ru

НАВІНЫ

У ТАЛІНЕ БУДЗЕ БЕЛАРУСКАЯ НЯДЗЕЛЬНАЯ ШКОЛА

Атрыманы дазвол на адкрыццё беларускай нядзельнай школы ў Таліне за подпісам Міністра адукацыі Эстоніі. Пра гэта паведаміў ініцыятар стварэння школы і яе будучы выкладчык Дзмітры Панфіленка.

“У школе будзе навучацца 20 вучняў, але да адкрыцця, можа быць, знойдзем і болей, – сказаў Дзмітры Панфіленка. – Дакладную дату адкрыцця пакуль не ведаем. Яшчэ трэба з арганізацыяй, якая дае нам памяшканне, дамовіцца аб раскладзе працы, бо там яшчэ будуць заняткі ў татарскай і рускай школах. Пакуль рыхтуем хадаініцтва ў Міністэрства адукацыі Эстоніі на атрыманне фінансавання для школы”.

Плануецца, што ў школе будзе некалькі ўзроставых груп. “Будзем вывучаць мову, культуру, звычай. Праводзіць святы, экскурсіі. Калі будзе тэхніка, то

глядзець фільмы,” – паведаміў Дзмітры Панфіленка.

Нагадаем, дзякуючы намаганням Дзмітрыя Панфіленкі, у адной са школ Кохтла-Ярве з верасня 2010 года дзейнічае зборны беларускі клас для вучняў 5–12 класаў. Клас працуе па адмыслова распрацаванай праграме дзве гадзіны на тыдзень, у часе якіх вучні вывучаюць беларускую мову, гісторыю і культуру. У будучым плануецца адкрыццё яшчэ аднаго беларускага класа ў Маарду.

Дзмітры Панфіленка прапануе бацькам, якія жадаюць, каб іх дзеці навучаліся ў беларускіх класах і беларускіх нядзельных школах у Таліне ці Кохтла-Ярве, дасылаць заяўкі на навучанне на электронны адрас dzmitry@or.ee або dzima85@rambler.ru.

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

СЛАВА СЛУЦКІМ ГЕРОЯМ ПРАГУЧАЛА Ё БЕЛАСТОКУ

Беларускі нацыянальны гімн “Мы выйдзем шчыльнымі радамі” прагучаў у Беластоку падчас адзначэння 90-ых угодкаў Слуцкага збройнага чыну. На сцэну выйшлі прафесар Алег Латышоў, які распавёў прысутным гісторыю паўстання, і бард Андрэй Мельнікаў.

Па словах настаўніка гісторыі з Гайнаўкі Яўгена Янчука, песні Андрэя Мельнікава дапоўнілі і аздобілі змест самой імпрэзы: “Калі паглядзець на творчасць Андрэя Мельнікава, то ён закранае перадусім гістарычныя тэмы і тэмы, звязаныя з патрыятызмам. А Дзень вайскавой славы ці Дзень Слуцкага паўстання – гэта якраз гістарычна-патрыятычныя падзеі”.

Святкаванне ў Беластоцкім ваяводскім асяродку анімацыі культуры арганізавалі Беларускае гістарычнае таварыства і “Радзё Рацыя”.

Паводле “Радзё Рацыя”

БЕЛАРУСЫ СЕВАСТОПАЛЯ АДЗНАЧЫЛІ ДЗЕНЬ ГЕРОЯЎ І ЮБІЛЕЙ “БАЦЬКАЎШЧЫНЫ”

16 лістапада, у дзень Маці Божай Вастрабрамскай, сябры Севастопальскага таварыства беларусаў імя Максіма Багдановіча здзейснілі паломніцтва ў старажытны Херсанес, адкуль князь Альгерд вывез абраз Маці Божай Вастрабрамскай у Вільню. У саборы святога Уладзіміра ў цэнтральнай частцы іканастаса знаходзіцца вялікая ікона маці божай Вострабрамскай. Маецца надпіс, што сапраўдная ікона знаходзілася ў Херсанесе да 1365 года. Абраз Маці Божай Вастрабрамскай лічыцца апякункай Севастопальскага таварыства беларусаў імя Максіма Багдановіча “Пагоня”.

26 лістапада сябры таварыства “Пагоня” адзначылі 90-годдзе Слуцкага Збройнага Чыну. У гонар Слуцкіх паўстанцаў на мысе Гвардзейскі Севастопальскай бухты быў усталяваны бел-чырвона-белы сцяг. У сядзібе таварыства святар аўтакефальнай беларускай праваслаўнай царквы айцец Серафім адслужыў паніхиду за герояў, якія загінулі за свабоду Беларусі.

Намесніца старшыні таварыства Ганна Малахоўская-Васюніна зрабіла даклад пра Слуцкае паўстанне.

Удзельнікі пасяджэння адзначылі 80-гадовы юбілей класіка беларускай літаратуры Уладзіміра Караткевіча. Старшыня таварыства Валер Барташ, спасылаючыся на артыкулы пісьменніка Васіля Быкава, доктара Адама Мальдзіса і іншых літаратуразнаўцаў, раскрыў нацыянальную сутнасць творчасці пісьменніка.

Прагучала інфармацыя аб 155-годдзі са дня смерці паэта Адама Міцкевіча. Чарговыя чытання, прысвечаныя яго творчасці, адбудуцца ў снежні.

Значная частка мерапрыемства была прысвечана 20-годдзю дзейнасці Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”. Сябры таварыства “Пагоня”, якія прымалі ўдзел у 3-м ездах беларусаў свету, арганізаваных “Бацькаўшчынай”, распавялі пра свае ўражанні і адзначылі актыўнасць і выніковасць працы “Бацькаўшчыны”.

Было агучана віншаванне ўдзельнікам святочнай вечарыны, прысвечанай юбілею “Бацькаўшчыны”, у Мінску і выказана ўпэўненасць у будучых пазітыўных зменах у Беларусі ў дачыненні да роднай мовы, гісторыі і культуры. Таксама падчас пасяджэння было зачытана віншаванне кіраўніцтва “Бацькаўшчыны” прадстаўнікам беларускай дыяспары.

Акрамя таго, да юбілею Згуртавання “Бацькаўшчына” ў сядзібе Севастопальскага таварыства “Пагоня” была аформлена экспазіцыя, прысвечаная дзейнасці Згуртавання.

На экспазіцыі прадстаўлены дакументы ўсіх 5-ці 3-х ездаў беларусаў свету, фотаздымкі, якія адлюстроўваюць дзейнасць Згуртавання “Бацькаўшчына”, кнігі з дароўнымі надпісамі. Па словах Валерыя Барташа, “асабліваю цікавасць выклікае праграма другога 3-езда “Бацькаўшчыны” з подпісам першага прэзідэнта арганізацыі, беларускага прарока, пісьменніка Васіля Быкава”.

Паводле Валерыя Барташа

ЯК ЦЮМЕНСКІЯ ШКОЛЬНІКІ БЕЛАРУСЬ АДКРЫВАЛІ

На тэрыторыі Расійскай Федэрацыі з 14 па 25 кастрычніка праводзіўся перапіс насельніцтва. З гэтай нагоды ў Цюмені прайшло мерапрыемства “Я, ты, ён, яна, разам – цэлая краіна”, арганізаванае супрацоўнікамі аддзела беларускай культуры Палаца культуры “Будаўнік” сумесна з супрацоўнікамі абласной дзіцячай бібліятэкі.

Гледачы атрымалі ўнікальную магчымасць пазнаёміцца з беларускай

культурай, звычаямі і традыцыямі, мовай, убачыць, што займацца традыцыйнай культурай могуць не толькі людзі старэйшага пакалення, але і дзеці, і моладзь.

Вядучыя распавялі дзецям пра гісторыю беларусаў-перасяленцаў у Цюменскай вобласці, якія прыйшлі ў Сібір за зямлёй і лепшай доляй у XIX ст. сваім ходам, за што і атрымалі нзву “самаходы”. Многія ўпершыню

адкрылі для сябе беларускага першадрукара Францыска Скарыну, дзякуючы макету кнігі Бібліі 1519 года, выкананаму метадыстам аддзела Людмілай Татарынцавай (арыгінал захоўваецца ў запасніках Цюменскага абласнога краязнаўчага музея). Метадыст аддзела Алеся Азаранка расказала пра беларускія ручнікі, пра значэнне кожнага ўзору, кожнага шыўка на прыкладзе ручнікоў, выштых яе мамай-майстрыцай Н.Я. Азаранка.

Дзеці даведаліся пра тэатралізаваныя пастаноўкі, абрадавыя дзеянні, аўтарскія вечары, паданні і святы, якія праводзяцца аддзелам беларускай культуры, і атрымалі запрашэнне ўзяць у іх удзел.

Падчас імпрэзы супрацоўнікі аддзела спявалі беларускія песні і чыталі вершы на беларускай мове.

На працягу ўсяго мерапрыемства дэманстраваліся фатаграфіі з жыцця беларусаў Цюменскай вобласці, у завяршэнні быў паказаны відэаролік аб экспедыцыі ў месцы кампактнага пражывання беларусаў-самаходаў у Вікулаўскім раёне, якая праходзіла летам 2009 г., гэта адно з нешматлікіх месцаў, дзе амаль у першапачатковым выглядзе захавалася традыцыйная культура нашых продкаў-беларусаў.

*Начальнік аддзела
Уладзіслаў Татарынцаў*

БЕЛАРУСЫ ЗША ЁШАНАВАЛІ ПАМЯЦЬ ГЕРОЯЎ СЛУЧЧЫНЫ І ПАЭТКІ ЛАРЫСЫ ГЕНІЮШ

Урачыстыя мерапрыемствы з нагоды 90-х угодкаў Слуцкага Збройнага Чыну і 100-гадовага юбілею Ларысы Геніюш прайшлі ў беларускім асяродку штата Нью-Джэрсі 27-28 лістапада.

Святкаванне 90-х угодкаў Слуцкага Збройнага Чыну

27 лістапада прадстаўнікі Беларуска-Амерыканскага Задзіночання і мясцовай беларускай грамады ўсклалі вянок да помніка палеглым змагарам за свабодную Беларусь на беларускіх могілках у Іст-Брансвіку, аддаўшы даніну павагі “Тым што змагаліся, каб жыла Беларусь”. Выступіў з невялікай прамовай дырэктар Беларускага Інстытута Навукі і Мастацтва Вітаўт Кіпель. Спадарыні Ганна Вайтэнка і Люда Бакуновіч распавялі пра тое, як адбывалася ў 1970-я гады закладанне помніка слугам змагарам у Іст-Брансвіку. Напрыканцы цырымоніі беларусы ЗША праспявалі “Спі пад курганам герояў”.

28 лістапада ў царкве Святой Жыровіцкай Іконы Маці Божай у Гайленд-Парку адбылася святочная літургія, падчас якой святар Беларускай

Аўтакефальнай Царквы айцец Зінові адслужыў урачыстую паніхіду. З дабраслаўлення святара а 12-й гадзіне ў грамадскай зале беларускай царквы пачаліся мерапрыемствы з нагоды 90-х угодкаў Слуцкага Збройнага Чыну і 100-гадовага юбілею Ларысы Геніюш.

Выступілі з прамовамі старшыні аддзелаў БАЗА ў Нью-Джэрсі і Нью-Ёрку Юрка Азарка і Віталь Зайка. Пасля было зачытана вітанне старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіллы з нагоды Дня Герояў. Распавёў пра слуг змагароў Вітаўт Кіпель. Расповед пра падзеі пачатку ХХ-га стагоддзя падрыхтаваў сябра Беларускага Моладзевага Руху Амерыкі Дзяніс Талпека. Падчас расповеду былі зачытаны цытаты з успамінаў непасрэдных удзельнікаў збройнага чыну на Случчыне Антона Сокала-Кутылоўскага, Васіля Русака, Юркі Лістапада, Лявона Рыдлеўскага, Аляксея Кабычкіна.

100-годдзе Ларысы Геніюш

Другая частка мерапрыемства была прысвечана славнай беларускай паэ-

цы Ларысы Геніюш. Сяржук Сокалаў-Воюш з сынамі падрыхтавалі праграму, у часе якой можна было пачуць і голас самой паэтки, і песні на яе вершы – у тым ліку ў выкананні сучасных музычных твораў.

Чыталі вершы паэтки беларуская дзяўчка Валянціна Якімовіч і Віталь Зайка. Пра працу над шылдай, якую ўсталявалі ў Зэльве на доме, дзе жыла паэтка, распавёў яе стваральнік, мастак Алесь Шатэрнік.

Даследчыца Валянціна Трыгубовіч, якая прыехала з Беларусі якраз у дзень пра-

вадзення мерапрыемства ў Нью-Джэрсі, была, як і Сяржук Сокалаў-Воюш, асабіста знаёмая з Ларысай Геніюш. Таму яе расповед быў вельмі змястоўным, эмацыйным і цёплым. Яна на працягу апошняга паўгода была сябрам арганізацыйнага камітэту па адзначэнні 100-годдзя паэтки ў Беларусі. За гэты час выдадзены новыя тамы з яе твораў – у тым ліку тымі, якія яшчэ не выдаваліся раней у друкаваным выглядзе, праведзены дзясяткі ўрачыстасцяў па ўсёй краіне.

Паводле belmov.org

ЗНОЙДЗЕНЫ ЭСКІЗ КАРЦІНЫ ВІТОЛЬДА БЯЛЫНІЦКАГА-БІРУЛІ

Сябрамі Беларускага культурна-асветніцкага цэнтру ў Познані знойдзены і выкуплены эскіз карціны “Веснавія воды” (“Вешніе воды”) Вітольда Бялыніцкага-Бірулі. Арыгінал з 1930 года знаходзіцца ў Дзяржаўным Рускім музеі ў Санкт-Пецярбургу.

Пасля прагляду дакладных фотаздымкаў карціны супрацоўнікі гэтай установы выказалі станоўчае ўражанне пра знаходку і заахвоцілі прывезці яе ў музей для мастацказнаўчага і параўнальнага аналізу.

Знойдзены эскіз на дзесяць сантыметраў вышэйшы і на сем сантыметраў шырэйшы за карціну, якая знаходзіцца ў Дзяржаўным Рускім музеі. Больш за тое, у адрозненне ад карціны, знаходка падпісаная тыповым для аўтара подпісам. Пра тое, што па-

латно можа быць арыгіналам, сведчыць таксама факт, што “эцюднае малярства займала істотнае месца ў творчасці В. К. Бялыніцкага-Бірулі. Намалюваўшы за сваё жыццё мноства эцюдаў, мастак лічыў, што эцюд з’яўляецца цалкам неабходным звяном працы над карцінай-пейзажам...” (А. Вінэр, 1971).

На задняй частцы знойдзенага палотнішча знаходзіцца штамп “Разрешено для вывоза из СССР”.

Рынкавая вартасць арыгінальных карцін такога памеру вагаецца ў межах 10 тыс. даляраў. У выпадку калі пацвердзіцца, што знойдзенае палатно – арыгінал, уласнікі

Знойдзены эскіз карціны “Веснавія воды” карціны зацікаўленыя ў тым, каб яна трапіла менавіта ў Беларусь.

“Радые Рацыя”

У ЛОНДАНЕ АДНАВІЛІ ПОМНІК НА МАГІЛЕ ЛЯВОНА РЫДЛЕЎСКАГА

Адкрыццё адноўленага надмагільнага помніка інжынеру Лявону Рыдлеўскаму адбылося 27 лістапада на могілках Гэмпстэд у Лондане. Багаслужбу правёў айцец Сяргей Стасевіч. А пазней у Беларускай доме Згуртаван-

не беларусаў Вялікабрытаніі правяло ўрачыстае пасяджэнне ў памяць ваяроў Слуцкага збройнага чыну.

Лявон Рыдлеўскі быў адным з самых маладых удзельнікаў Слуцкага паўстання. У 1920 годзе яму

было толькі 17 гадоў. Пасля таго, як паўстанне было задушана, ён вучыўся ў Празе, дзе быў адным з удзельнікаў беларускага студэнцкага руху. А ў канцы 1920-х гадоў ён разам з Міколам Абрамычам выехаў у Францыю.

На мерапрыемстве прысутнічала старшыня Рады БНР Івонка Сурвілла.

“Я сёння прыехала ў Лондан спецыяльна на адкрыццё помніка на ягонай магіле, – сказала сп-ня Івонка. – Прыехала таму, што я захопленая гэтым чалавекам і памятаю яго як цудоўнага беларуса. Ён быў не толькі случаком, але быў таксама і ў французскай рэзыстанс, змагаўся супраць фашыстаў. Ён дзякуючы сваім знаёмствам быў здольны шматшмат памагчы беларусам. Для мяне было шчасцем прысутнічаць тутак ж сёння на адкрыцці помніка”.

“Радзі Сьвабода”

Паводле svitanak.lv

ЖЫЦЬ ДЛЯ БЕЛАРУСІ!

У апошнюю суботу лістапада ў Таварыстве Беларускай Культуры ў Літве адбылося чарговае мерапрыемства.

Пачаў старшыня таварыства Хведар Нюнька з прыемнага – днямі адзначыў свой дзень народзінаў сябра Рады Вацлаў Гульбіновіч, вайт Вільні. Потым перайшоў да навіны сумнай – 16 лістапада адышоў у іншы свет шчыры беларус, вядомы дзеяч беларускага замежжа Янка Жучка. Ён некалькі разоў прыязджаў у ТБК, першы раз у 1997 годзе на раду БНР. Пра свайго сябра-аднадумца расказаў старшыня Хведар Нюнька.

У ТБК Літвы штогод адзначаецца Дзень Герояў – дзень, калі пачалося Слуцкае паўстанне. Гэтым разам дзень Слуцкага Збройнага Чыну супаў з датай правядзення мерапрыемства. Аб гісторыі Слуцкага Збройнага Чыну расказаў Хведар Нюнька. Ён зачытаў і віншаванне ад Прэзідэнта рады БНР Івонкі Сурвіллы.

У лістападзе споўнілася 40 гадоў з дня смерці Адольфа Клімовіча. Падчас ме-

рапрыемства Крысціна Балаховіч зачытала ліст Мар’яна Пецокевіча да Зоські Верас пра інжынера Адольфа Клімовіча, які даслала ў таварыства з Рыма ягоная дачка Марыля Пецокевіч. Гэты ліст быў агучаны ўпершыню.

27 лістапада адзначалі і 80-годдзе з дня нараджэння Уладзіміра Караткевіча. Пра ягоную творчасць расказала Леакадзія Мілаш.

Таксама гэтым разам у ТБК адбылася прэзентацыя апошняй кнігі Янона Пазняка “Цяжкі час – Працяг”, агляд зрабіла Крысціна Балаховіч. Напрыканцы імпрэзы быў паказаны відэафільм пра Слуцкі Збройны Чын.

Прыемнай навіной стала абвестка Хведара Нюнькі пра тое, што ў наступным годзе Таварыства запланава-ла дзве вандроўкі – адну ў Беларусь, на Мядзельшчыну, дзе пахаваны сябра ТБК Валера Місюк, які трагічна загінуў 2 гады таму, другую – у Калінінград. Такія пазнавальныя вандроўкі ТБК ладзіць кожны год.

Паводле Леакадзіі Мілаш

ТЫДЗЕНЬ БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ ў ЯЛГАВЕ

Беларускае таварыства “Лянок” у кастрычніку арганізавала ў Ялгаве (Латвія) тыдзень беларускай культуры.

Пачаліся беларускія дні з выставы “Жыццё і творчасць ялгаўскіх беларусаў”, падчас якой жыхары і госці горада маглі пазнаёміцца з экспанатамі выставы, якую падрыхтавалі народныя майстры, сябры Ялгаўскага гарадскога і раённага беларускага таварыства “Лянок”.

У рамках свята адбылася літаратурная вечарына, прысвечаная творчасці Рыгора Барадуліна, а моладзь Ялгавы магла ўзяць удзел у інтэрактыўным конкурсе.

Тыдзень беларускай культуры ў Ялгаве завершыўся гала-канцэртамі, які адбыліся 22 кастрычніка ў гарадскім доме культуры. У канцэрце бралі ўдзел артысты беларускага таварыства “Лянок”, госці з Рыгі і Беларусі.

НА ПАДЛЯШШЫ ПРАЙШОЎ 14-Ы ЛІТАРАТУРНЫ СЕМІНАР “БЯЗМЕЖЖА”

14-ы літаратурны семінар “Бязмежжа”, у якім бралі ўдзел беларускія пісьменнікі, перакладчыкі, журналісты, выдаўцы, даследчыкі з Польшчы і Беларусі, праходзіў на Падляшшы з 5 па 7 лістапада.

У межах семінара адбыліся сустрэчы з выдаўцамі беларускай літаратуры на

Падляшшы, з даследчыкамі і гісторыкамі. Удзельнікі пазнаёміліся з мастацкай галерэяй імя Тамары Саланевіч у Нараўцы, наведалі Бельскі беларускі ліцэй і Беларускі музей ў Гайнаўцы.

Па словах арганізатара – рэдактара тыднёвіка “Ніва” Яўгена Вапы, – праграма сёлетняга мерапрыемства

Працяг на стар. 8

ВІНШАВАННІ

ВІНШАВАННЕ СЯБРАЎ ВЯЛІКАЙ РАДЫ

Маем гонар павіншаваць з Днём нараджэння сябраў Вялікай Рады Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”, якія нарадзіліся ў снежні: **Радзіма Гарэцкага, Паўла Севярынца, Вячаслава Сіўчыка, Станіслава Шушкевіча** (Беларусь), **Надзею Дробіну** (Канада), **Міхася Андрасюка** (Польшча).

Жадаем Вам выдатнага здароўя, доўгіх гадоў жыц-

ця, дабрабыту, плёну ў працы, здзяйснення ўсіх вашых мараў!

Управа МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

Працяг. Пачатак на стар. 7

выканана цалкам, і ўжо ёсць планы на будучыню: “Здзейсніліся ўсе планы, звязаныя з выдавецкай дзейнасцю, і гэта самае галоўнае, усё, што запланавалі разам з Барысам Пятровічам у гэтым годзе, прайшло выдатна, і я з гэтага проста цешуся. У наступным годзе хочацца яшчэ дзве-тры такія кніжкі паказаць. Плануем выдаць зборнік Міры Лукшы. Каб наступныя нумары “Дзеяслова” былі больш поўнымі нашымі беластоцкімі пісьменнікамі”.

Падчас сёлетняга “Бязмежжа” былі прэзентаваны новыя выданні як з Беларусі, так і з Падляшша, між іншым новая кніга Ганны Кандрацюк-Свярубскай “Дзядоўскае турнэ з Анатолем С.”, а таксама кнігі Міхася Андрасюка – польскамоўная “Вагон другога класа” і беларускамоўная “Вуліца Добрай Надзеі”.

Таксама падчас семінара адбылася прэзентацыя часопіса перакладной літаратуры “ПрайдзіСвет”.

Паводле “Радзе Рацыя”

IN MEMORIAM

ЯНКА ЖУЧКА
(1928–2010)

16 лістапада ў Бельгіі памёр Янка Жучка, відны прадстаўнік пасляваеннай хвалі беларускай эміграцыі на Захадзе, інжынер і журналіст.

Янка Жучка нарадзіўся 15 красавіка 1928 г. у вёсцы Лучыны Нясвіжскага павета Наваградскага ваяводства (цяпер Клецкі раён Мінскай вобласці). Як шмат каму з ягонага пакалення, яму часта даводзілася мяняць школы. Ён скончыў 6 класаў пад Польшчай, потым яго прынялі ў пяты клас савецкай школы, падчас нямецкай акупацыі ён вучыўся ў сярэдняй тэхнічнай школе ў Клецку, дзе браў актыўны ўдзел у Саюзе беларускай моладзі, Беларускай нацыянальнай самапомачы. У 1944 ён выехаў у Нямеччыну.

У канцы 1945 паступіў у Беларускаю гімназію імя Янкі Купалы ў Рэгенсбургу. Атрымаў атэстат сталасці, у 1947 здаў экзамены ў Вышэйшую тэхнічную школу ў Карлсруэ.

З прычыны немагчымасці паступлення праз абмежаваную колькасць вакансій і перадачу першынства колішнім нямецкім жаўнерам, Янка Жучка і яшчэ дзесяць маладых беларусаў вырашылі выехаць на пра-

цу ў Вялікабрытанію. Там працаваў да сакавіка 1950 у вугальнай капальні. У часе знаходжання ў гэтай краіне браў актыўны ўдзел у Згуртаванні беларусаў у Вялікабрытаніі.

У 1950 Янка Жучка атрымаў стыпендыю на вучобу ў Лювенскім універсітэце ў Бельгіі (у гарадку Лювен побач з Бруселем), дзе паступіў на політэхнічны факультэт і скончыў яго з дыпломам інжынера-будаўніка (1951). Падчас вучобы браў актыўны ўдзел у нацыянальным беларускім руху: быў сябрам Саюзу беларусаў Бельгіі, удзельнічаў у студэнцкім хоры пад кіраўніцтвам кампазітара Міколы Равенскага, а таксама ў танцавальным гуртку пад кіраўніцтвам студэнткі Людмілы Рагулі.

Янка Жучка стаў спецыялістам у галіне сталёвых канструкцый еўрапейскага маштабу. У 1968–85 гг. ён працаваў у рэдакцыі міжнароднага спецыялізаванага часопісу “Acier-Stahl-Steel”, прысвечанага выкарыстанню сталі ў будаўніцтве – спачатку як тэхнічны, а потым як галоўны рэдактар.

Увесь час ён быў актыўны ў жыцці беларускай дыяспары на Захадзе – як радны БНР, як сябра Саюзу беларусаў у Бельгіі, як супрацоўнік газеты “Беларус”.

Паводле “Радзе Свабода”

Управа Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” выказвае шчырыя спачуванні родным Янкі Жучкі і ўсім, хто яго ведаў, у сувязі з цяжкай стратай. Рай светлы яго душы.

БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР
ПАМЯТНЫХ ДАТ НА
СНЕЖАНЬ 2010 ГОДА

5 снежня – 5 гадоў таму, у 2005-м, памёр Францішак Бартуль (1918–2005), дзеяч эміграцыі ў Вялікабрытаніі і ЗША, мецэнат, сябар Рады БНР.

6 снежня – 210 гадоў таму, у 1800-м, нарадзіўся Іосіф Ходзька (1800–1881), навуковец-геадэзіст, падарожнік, тапограф.

6 снежня – 85 гадоў таму, у 1925-м, у Вільні выйшла газета “Сялянская Ніва” (выдавалася да 7 ліпеня 1930 г.). Выдавец Фабіян Ярэмч.

10 снежня – Сусветны дзень Дэкларацыі правоў чалавека.

10 снежня – 65 гадоў таму, у 1945-м, у Рэгенсбургу (Нямеччына) адкрылася беларуская гімназія імя Янкі Купалы (дырэктар Аляксандр Орса).

15 снежня – 435 гадоў таму, у 1575-м, каралём Рэчы Паспалітай і вялікім князем ВКЛ абраны Стафан Баторы (1576–1586).

20 снежня – 100 гадоў таму, у 1910-м, нарадзіўся Вітаўт Тумаш (1910–1998), грамадскі дзеяч, медык, скарыназнавец, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША.

20 снежня – 10 гадоў таму, у 2000-м, памёр Янка Золак (1912–2000), паэт, грамадскі дзеяч эміграцыі ў ЗША.

24 снежня – 100 гадоў таму, у 1910-м, нарадзіўся Уладзімір Сядура (Глыбінны) (1910–1995), літаратуразнавец, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША.

24 снежня – 90 гадоў таму, у 1920-м, у Вільні выйшаў першы нумар газеты “Наша думка” (выдавалася да 8 ліпеня 1921 г.). Рэдактар-выдавец Максім Гарэцкі.

24 снежня – 75 гадоў таму, у 1935-м, у Вільні выйшаў першы нумар газеты “Наша воля” (выдавалася да 23 жніўня 1936 г.), легальнага друкаванага выдання камуністычнай партыі Заходняй Беларусі.

25 снежня – 65 гадоў таму, у 1945-м, у Парыжы выйшаў першы нумар газеты “Беларускія навіны” (выдавалася да 28 чэрвеня 1947 г.). Рэдактар Лявон Рылдзюскі.

25 снежня – Каляды (Божае нараджэнне) паводле Грыгарыянскага календара.

26 снежня – 70 гадоў таму, у 1940-м, пасля збіцця невядомымі памёр Баляслаў Пачопка (1884–1940), культурна-асветны і рэлігійны дзеяч.

30 снежня – 35 гадоў таму, у 1975-м, у Жупраных Ашмянскага р-на пастаўлены помнік Францішку Багушэвічу, у Куплянах Смаргонскага р-на адкрыўся Дом-музей паэта.

Беларусы ў свеце

№11 (105), лістапад 2010

Інфармацыйны бюлетэнь
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”.
Распаўсюджваецца на правах
унутранай дакументацыі.

Меркаванні аўтараў могуць не
супадаць з думкай рэдакцыі.
Падрыхтоўка матэрыялаў і
вёрстка – Т. Печанко
Адказныя за нумар –
Н. Шыдлоўская, А. Макоўская
Наклад 250 асобнікаў

Адрас рэдакцыі:
вул. Рэвалюцыйная, 15, г. Мінск 220030,
Рэспубліка Беларусь
www.zbsb.org
zbsb@tut.by

тэл./факс (+375 17) 200-70-27